

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนา
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์
Participatory Political Culture of Leaders Affecting the Development
Based on the Sufficiency Economy Philosophy in Surin Province.

รุ่งทิwa ไชยโคตร^{1*}, จิรายุ ทรัพย์สิน², และสิริพัทธ์ ลาภจิตร³

Rungtiwa Chaiyakot,¹ Jirayu Supsin,² and Siriphat Lapchit³

^{1,2,3}หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Master of Political Science Program Student, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surindra Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author E - mail: rungtiwa.c@srru.ac.th

วันที่รับบทความ 15 มิถุนายน 2568

วันแก้ไขบทความ 21 สิงหาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ 22 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำในมุมมองของประชาชน 2) ศึกษาระดับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่อยู่ในระดับอยู่ดีกินดี และระดับมีศรีสุขในจังหวัดสุรินทร์ ประจําปีงบประมาณ 2567 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.903 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จากประชากรจำนวน 4,447 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ ระดับอยู่ดีกินดี และมั่งมีศรีสุขประจําปีงบประมาณ 2567 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำในภาพรวม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .402) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความไว้วางใจของประชาชน รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเปิดรับความคิดเห็น ด้านความโปร่งใสในการ

บริหาร และ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ตามลำดับ 2) การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = .389) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความพอประมาณ รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการใช้ความรู้ และด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามลำดับ และ 3) แนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการแจ้งข่าวสารและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงาน และควรส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ระดับเยาวชน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, การมีส่วนร่วมของผู้นำ, วัฒนธรรมทางการเมือง, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aimed to 1) study the level of participatory political culture of leaders from the public's perspective, 2) study the level of development according to the Sufficiency Economy Philosophy in the community, and 3) propose guidelines to promote political participation of leaders in community development according to the Sufficiency Economy Philosophy in a sustainable manner. This study was a mixed-method research between quantitative and qualitative research. The quantitative research used a questionnaire to collect data from a model self-sufficient economy community at a well-being, well-eating, and prosperous level in Surin Province in fiscal year 2024 , with a reliability coefficient of 0.903. The sample group consisted of 370 people. The sample size was determined using Taro Yamane's calculation and a multi-stage sampling method from a population of 4,444 people. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, The qualitative research conducted in -depth interviews with 10 samples, including key informants, community leaders who participated in the model self-sufficient economy village project of Surin Province Community Development at a well-eating, well-eating, and prosperous level in fiscal year 2024 by purposive sampling. Qualitative research used an interview as the research tool and analyzed data in terms of content.

The results found that 1) Overall, the participatory political culture of leaders found that the public's opinions on the participatory political culture of leaders were at a high level (Mean = 4.22, S.D. = .402). When considering each aspect, ranked from highest to lowest, they were as follows: public trust, followed by community participation, openness to feedback, transparency in administration, and public responsibility, respectively. 2) Overall, development

according to the philosophy of the sufficiency economy found that the overall average was at a high level (Mean = 4.09, S.D. = .389). When considering each aspect, ranked from highest to lowest, they were as follows: moderation, followed by morality, reasoning, knowledge use, and immunity, respectively. 3) Guidelines for promoting participatory political culture of leaders for development according to the philosophy of the sufficiency economy should have regular meetings to inform news and provide a space for the public to participate in expressing their opinions on administration. And should promote learning and self- development according to the Sufficiency Economy Philosophy from the youth level to instill awareness in living life according to the Sufficiency Economy philosophy.

Keywords: Development, Participatory of Leaders, Political Culture, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ (Introduction)

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำนึกทางการเมืองยึดถือปฏิบัติต่อกันมาของสังคมระบอบการเมืองหรือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้มีการพัฒนาประเทศนำไปสู่เสถียรภาพและมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน ผู้นำทางการเมืองถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นผู้ใช้อำนาจตามโครงสร้างของอำนาจรัฐ ซึ่งอยู่ในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองในการบริหารการปกครองประเทศให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ โดยคุณลักษณะของผู้นำการเมืองที่พึงประสงค์ คือ การมีวิสัยทัศน์ ชื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความเที่ยงตรง มีระบบระเบียบในการทำงาน รวมไปถึงมีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงประเด็น ชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2563) ผ่านกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมือง (Political socialization) ที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ทางการเมือง และแสดงออกถึงความต้องการต่าง ๆ ออกมาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยหรือเงื่อนไขที่กำหนดบทบาทและพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในแต่ละสังคม และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดลักษณะและรูปแบบของระบบการเมืองการปกครองในแต่ละสังคมแตกต่างกันอีกด้วย (Sririn and Promgird, 2019)

ปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไปมาก โดยภาวะโลกปัจจุบันมีแนวโน้มภาวะขาดแคลนอาหารและมูลค่าสินค้าราคาสูง เป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน ที่มีความตื่นรู้เพื่อความรู้รอบด้านทางอาหารซึ่งอาจเป็นทางหนึ่งที่ต้องมีการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้มแข็งกับความรู้ที่ยั่งยืนของชุมชนจึงถึงเป็นประเด็นสำคัญของภาครัฐที่ต้องหันมาให้ความสำคัญและสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศด้านการส่งเสริมงบประมาณและจัดเป็นองค์ความรู้แต่ละชุมชนไว้เป็นฐานข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นแนวทางศึกษาพื้นที่และผลสำเร็จแต่ละชุมชน (มูลนิธิมั่นพัฒนา, 2562) ซึ่งแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดหลักการทำงานสำคัญในการพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก (Community – Driven Development) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้ภารกิจตามที่กำหนดไว้ ภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกรอบทิศทางสำคัญตามนโยบายระดับประเทศในการพัฒนาและแก้ปัญหาในประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของสถาบันทางการเมืองโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจอันเป็นภารกิจสำคัญโดยการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากซึ่งมีนโยบายดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2573 การมุ่งที่จะกำจัดความยากจนลดความเหลื่อมล้ำในประเทศมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เอกรินทร์ พึ่งประชา, 2560) การที่จะพัฒนาจัดการชุมชนให้เข้มแข็งได้นั้น ผู้นำชุมชนต้องมีความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และยึดมั่นในหลักการ มีความสามารถในการจัดการและประสานงานระหว่างเครือข่ายและความร่วมมือต่อบุคคล องค์กร สถาบัน และชุมชน โดยต้องสร้างความเชื่อถือและเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ทำให้ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข (จันทนา อินทิมิ, 2563)

จังหวัดสุรินทร์ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ได้นำแนวคิดการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดโครงการหมู่บ้านพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยในปีงบประมาณ 2567 มีหมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 41 หมู่บ้าน พื้นที่ดำเนินการ 11 อำเภอ ดังนี้ ระดับพออยู่ พอกิน (การพัฒนาครอบครัว) จำนวน 26 หมู่บ้าน ระดับอยู่ดี กินดี (การพัฒนากลุ่ม) จำนวน 4 หมู่บ้าน และระดับ มั่งมีศรีสุข (การพัฒนาเครือข่าย) จำนวน 11 หมู่บ้าน ซึ่งจังหวัดสุรินทร์ได้ดำเนินการขับเคลื่อนและดำเนินการสนับสนุน การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในด้านพื้นที่ ด้านภารกิจ และด้านการมีส่วนร่วม (กรมการพัฒนาชุมชน, 2567) ซึ่งการที่จะพัฒนาหมู่บ้านตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือ ผู้นำชุมชน โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมกับผู้ตามและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งไม่เฉพาะในด้านการสนับสนุนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเพียงอย่างเดียว

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้านจะได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำและระดับการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงพัฒนา และการพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้นรวมถึงได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้ผู้นำในมุมมองของประชาชน
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การเสริมสร้างประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการอบรม ปลูกฝังหล่อหลอม กล่อมเกลாதั้งทางตรงและทางอ้อมจากสังคมอย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง จึงได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นกลางทั่วประเทศ ทั้งการเรียกร้องให้เกิดการ ยอมรับเห็นพ้องต้องกันเพื่อความสำเร็จของเจตนารมณ์ในอุดมการณ์ ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการเมืองภาคพลเมือง (วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว, 2557) นอกจากนี้ ธีรยุทธ บุญยพิพัฒน์ (2560) ได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ซึ่งมีลักษณะค้ำเค้นเฉพาะกลุ่มเฉพาะถิ่นและ ผู้ปกครองหรือ ผู้นำทางการเมืองมองประชาชนว่าเป็นผู้ใต้ ปกครองที่ต้องเดินตามทิศทางที่ผู้นำกำหนด ทั้งสองวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อคุณภาพของ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิมนุษยชนของปัจเจกบุคคลใน การที่จะมีส่วนร่วมในภาคพลเมือง สำหรับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Political Culture) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในรูปแบบของทัศนคติ (Attitudes) และความโน้มเอียงในการเรียนรู้ของบุคคล (orientations) ซึ่ง กำพล ศรีโท (2566 : 43-45) ได้สรุปว่าวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) ความมีเหตุผล 2) เคารพตน 3) ความอดกลั้น 4) ตกลงกันอย่างสันติวิธี 5) รู้จักมีส่วนร่วมทางการเมือง 6) ไม่ลือเรื่องสิทธิและหน้าที่ 7) ทำดีประโยชน์ส่วนร่วม 8) มีอุดมการณ์ 9) เห็นแก่ประเทศชาติหรือมีความรักชาติ และ 10) พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ผู้นำ จรรยา ไกรจันทร์ (2567) กล่าวว่า ผู้นำ แบบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในโลกปัจจุบัน ให้สิทธิในการออกความคิดเห็น สิทธิในการเรียกร้อง รวมไปถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วยการเป็นประชาธิปไตยจึงเป็นลักษณะหนึ่งที่สังคมค่อนข้างจะยอมรับกัน มากกว่าผู้นำประเภทอื่น ๆ โดย มาลา แก้วแสงใส (2567) แบ่งลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) ลักษณะของการควบคุม เพื่อที่จะสามารถแก้ไขในเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ทันการ 2) ลักษณะของการประสานงานารประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการประสานงานในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงานถือว่าเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงาน 3) ลักษณะของการประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบตลอดระยะเวลาการทำงานถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ แนวคิดของ เรดดิน (Reddin, 1970) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์กันของพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาและสถานการณ์ ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานและบริหารให้ได้ทั้งงานและคนรวมทั้งความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เหมาะสม

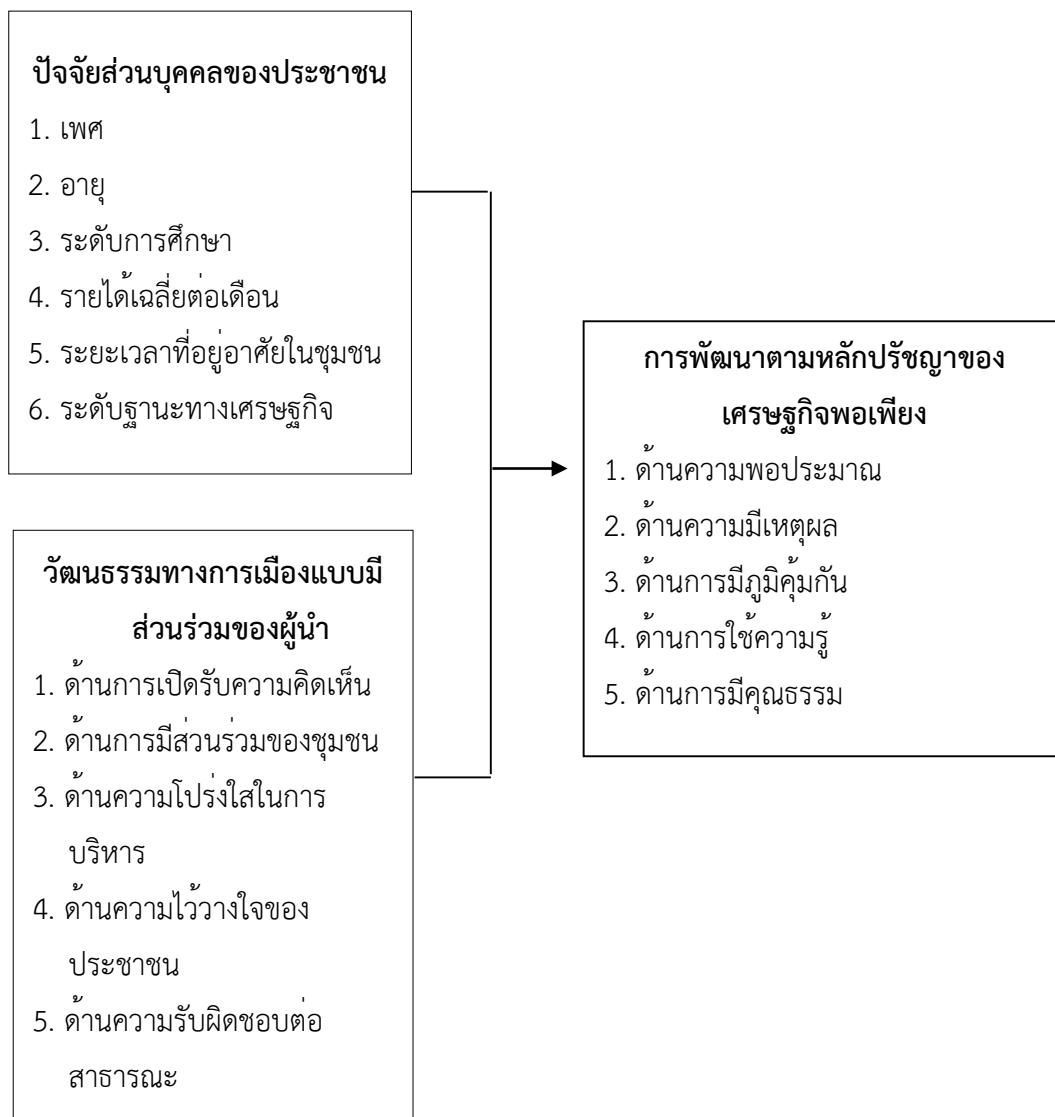
เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรไทย มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้ง บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญต้องมี “สติปัญญาและความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง (จรัสศรี พัวจินดาเนตร, 2560) สอดคล้องกับ อุทัย เลหาวิเชียร (2561) ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นปรัชญาของการพัฒนาตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดสำคัญที่การพัฒนาคนในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคนให้รู้จักกินรู้จักใช้ตามอัตภาพและความจำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น การดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน สามารถเลี้ยงดูชุมชนเอง โดยไม่มีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย (Research Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ร่างกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเพื่อหาการส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้ มีรูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือการวิจัย และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่อยู่ในระดับอยู่ดี กินดี และระดับมั่งมีศรีสุขในจังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 4,447 คน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

1.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ตัวแทนประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่อยู่ในระดับอยู่ดี กินดี และระดับมั่งมีศรีสุขในจังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2567 จำนวน 10 ชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 370 คน จากการคำนวณสูตรยามาเน่ (Yamane, 1960) ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ .05

1.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า โดยใช้การแปลผล 5 ระดับ ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำ และการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณา ซึ่งผ่านการทดสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.903 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2568 โดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากชุมชนต้นแบบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสุรินทร์ ที่อยู่ในระดับอยู่ดีกินดีและระดับมั่งมีศรีสุขในจังหวัดสุรินทร์ จากนั้น เตรียมความพร้อมของแบบสอบถามให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปเสนอขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลต่อพร้อมชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาวิจัยและการดำเนินการเพื่อใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ถ้ายังไม่สมบูรณ์

คัดแบบสอบถามฉบับนั้นออกแล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่จนครบจากนั้นจึงได้เริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยที่เลือกใช้ในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามประเด็นการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และระดับฐานะทางเศรษฐกิจ โดยหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	107	28.9
หญิง	185	50.0
LGBTQ+	78	21.1
2. อายุ		
20-30 ปี	74	20.0
31-40 ปี	112	30.3
41-50 ปี	60	16.2
51-60 ปี	87	23.5
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	37	10.0
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	12	3.2
ประถมศึกษา	104	28.1
มัธยม/ปวช./ปวส.	149	40.3
ปริญญาตรี	105	28.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	142	38.4
15,000-25,000 บาท	127	34.3
25,001-35,000 บาท	93	25.1
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	8	2.2

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และระดับฐานะทางเศรษฐกิจ โดยหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 มีการศึกษาระดับมัธยม/ปวช./ปวส. จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจ (ตามการจำแนกของภาครัฐ) คือ อยู่ดี กินดี จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 82.4 ดังแสดงตารางที่ 2

2. ผลการวิเคราะห์ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำ โดยภาพรวม (n = 370)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการเปิดรับความคิดเห็น	4.21	.539	มาก	3
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.24	.540	มาก	2
ด้านความโปร่งใสในการบริหาร	4.21	.524	มาก	4
ด้านความไว้วางใจของประชาชน	4.30	.511	มาก	1
ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ	4.12	.598	มาก	5
ภาพรวม	4.22	.402	มาก	-

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = .402) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำด้านความไว้วางใจของประชาชน เป็นด้านที่มีระดับสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = .511) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = .540) ด้านการเปิดรับความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = .539) ด้านความโปร่งใสในการบริหาร ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = .524) ตามลำดับ และสุดท้าย คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = .598) ดังแสดงตารางที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม (n = 370)

การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	X	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
ด้านความพอประมาณ	4.13	.511	มาก	1
ด้านความมีเหตุผล	4.11	.529	มาก	3
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	4.02	.506	มาก	5
ด้านการใช้ความรู้	4.09	.483	มาก	4
ด้านการมีคุณธรรม	4.12	.575	มาก	2
ภาพรวม	4.09	.389	มาก	-

การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = .389) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความพอประมาณ เป็นด้านที่มีระดับสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = .511) รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = .575) ด้านความมีเหตุผล ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = .529) ด้านการใช้ความรู้ ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = .483) ตามลำดับ และสุดท้าย คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = .506) ดังแสดงตารางที่ 3

3. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์ จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน โดยผู้นำต้องเป็นผู้ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนประชาชนได้เข้าใจในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน สร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผน และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ โดยมีการจัดการประชุมหรือประชาคมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการทบทวนและรายงานผลการดำเนินงานหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการฝึกอบรม/พัฒนาอาชีพแก่ประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยสามารถนำอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำในมุมมองของประชาชน 2) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทาง

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำในมุมมองของประชาชน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความไว้วางใจของประชาชน รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเปิดรับความคิดเห็น ด้านความโปร่งใสในการบริหาร ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุธีเกียรติ์ ฝอดสูงเนิน และคณะ (2565) พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชุมชนชนบทไทยในพื้นที่ตำบลทะเลเม่นชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในมุมมองของประชาชนเห็นว่าในการที่จะดำเนินการสิ่งใดนั้น ผู้นำถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้รับนโยบายการดำเนินงานมาอีกครั้งเพื่อมาประชาสัมพันธ์ต่อชุมชนให้เกิดแนวปฏิบัติร่วมกัน โดยปัจจัยหรือเงื่อนไขสู่ความสำเร็จนั้นต้องเกิดจากการสร้างความไว้วางใจให้แก่คนในชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมให้มีการเปิดแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่ความโปร่งใสและเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากนี้การยึดหลักความเสมอภาค จะต้องมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย เคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุกๆ ฝ่าย ดังที่ สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย (2567) ได้อธิบายถึงลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย จะต้องมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญ และศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุกๆ ฝ่าย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นต้น

2. การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านการใช้ความรู้ และด้านการมีภูมิคุ้มกัน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของพะหมาน เตะมะ และคณะ (2566) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา พัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยด้านเงื่อนไขความรู้อยู่ในลำดับสูงสุด ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ใน ลำดับที่สอง ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในลำดับที่สาม ด้านความมีเหตุผลอยู่ในลำดับที่สี่ และด้านความพอประมาณ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องยึดหลักเน้นการรู้จักประมาณตน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองให้มากที่สุด ไม่ทะยานอยากเกินความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ และไม่ลงทุนที่เกินรายได้ และมีความสามารถในการออม ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปดัดแปลง ปรับใช้ให้เหมาะสม สามารถทำได้ทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร ระดับชุมชน ให้มีความพอประมาณ ด้วยการปลูกพืชเสริมรายได้หลังเก็บเกี่ยวข้าว การรวมกลุ่มเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของการเป็นอยู่อย่างพอดีไม่เกินตัว หากมีเหลือก็แบ่งปันให้ผู้อื่น ความมีเหตุผล ด้วยการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การสร้างเขื่อนดินเพื่อทำระบบประปาภูเขา การรักษาวรรณธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้ การจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าชุมชน และมีการร่วมคิด และ

วางแผนการทำกิจกรรมร่วมกันชุมชน ได้แก่ การวางแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน การกำหนดกฎหมายห้ามจับปลาในวังปลาอย่างถาวร ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้วยการจัดตั้งกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มปลูกพืชเสริม กลุ่มเลี้ยงสัตว์ การจัดทำร้านค้าชุมชน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในชุมชน การสร้างระบบตลาดกลางของชุมชน การร่วมกันปลูกป่าชุมชน เงื่อนไขความรู้ด้วยการผลิตเปลี่ยนกันไปศึกษาดูงาน การทำแผนแม่บทชุมชน การเน้นให้ส่งเสริมด้านการศึกษาแก่สมาชิกชุมชน การจัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ และ เงื่อนไขคุณธรรม โดยเน้นกระบวนการสร้างคน สร้างงาน สร้างศีลธรรม โดยมีเจ้าอาวาสวัดในชุมชนเป็นแกนนำ การยึดมั่นในประเพณีอันดีงามของชุมชนที่สืบทอดกันมาแต่ในอดีต เน้นในเรื่องความสามัคคี การให้เด็กเรียนหลักศาสนาควบคู่กับการเรียนในระบบปกติ

3. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน โดยผู้นำต้องเป็นผู้ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนประชาชนได้เข้าใจในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน สร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผน และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ โดยมีการจัดการประชุมหรือประชาคมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการทบทวนและรายงานผลการดำเนินงานหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการฝึกอบรม/พัฒนาอาชีพแก่ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุธาวิ กลิ่นอุบล และคณะ (2562) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหัวเขาจีนพบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และคนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดีชุมชนมีการรวมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนจนเกิดเป็นเครือข่าย มีการจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดสุรินทร์ จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยการขับเคลื่อนจากบทบาทของผู้นำชุมชน ที่ต้องมีทักษะความรู้ความสามารถในการนำนโยบายด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่อยู่ดีกินดี มั่งมีศรีสุข โดยผู้นำชุมชนต้องสามารถเปิดรับความคิดเห็นจากชุมชน ให้ชุมชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานหรือบริหารงาน ในชุมชน สามารถส่งเสริมหรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนด้วยความโปร่งใส เพื่อให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับบทบาทของผู้นำในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในระดับ มหภาค เช่น ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและนำมาปรับปรุงแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2567). รายชื่อหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ 2557 (ศพพ.3). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://203.114.112.231/cddcenter/cdd_report/spp_r03.php?&display=300&year=2556&course=&location_id=32 สืบค้น 8 กันยายน 2567.
- กำพล ศรีโท. (2566). รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดนนทบุรี. คุุณินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จรรยา ไกรจันทร์. (2567). รูปแบบและประเภทของผู้นำ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/450297> สืบค้น 8 กันยายน 2567.
- จรัสศรี พัวจินดาเนตร. (2560). หลักกิจกรรมพื้นฐานการทำงานอาชีพสำหรับครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนา อินทนิม (2563). การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. *Journal of Administrative and Management Innovation*. 8 (3) : 116-127.
- ณัฐพล บุญยพิพัฒน์. (2560). ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย (พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน): ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการ สาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล: กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย”. ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2563). สัมภาษณ์, วันที่ 25 สิงหาคม.
- พะหิมาณ เตมะ และคณะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาชุมชนในตำบลบุตี อำเภอมือง จังหวัดยะลา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.hu.ac.th/conference/proceedings/doc/06%20สังคมศาสตร์%20So/8-So-040%20พะหิมาณ%20เตมะ%20798-813.pdf> สืบค้น 8 กันยายน 2567.

มาลา แก้วแสงใส. (2567). หน้าที่ของผู้นำ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<https://www.gotoknow.org/posts/317044> สืบค้น 8 กันยายน 2567.

มูลนิธิมั่นพัฒนา. (2562). *สืบสานสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : ส.พิจิตร
การพิมพ์

วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว. (2557). *พัฒนาการวัฒนธรรมทางการเมืองไทย : จาก “ประชาธิปไตยแบ่งบาน” สู่
“การปฏิรูปประเทศ”*. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

สภานักพัฒนาเพื่อประชาธิปไตย. (2567). *ประชาธิปไตย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ประชาธิปไตย> สืบค้น 8 กันยายน 2567.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ
: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.

สุธาวิ กลิ่นอุบล และคณะ. (2562). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตาม
แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางท้อ จังหวัด
ราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุธีเกียรติ์ ฝอดสูงเนิน และคณะ. (2565). *การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของชุมชนชนบท
ไทย ในทศวรรษที่ 10 แห่งประชาธิปไตยไทย*. *มนุษยสังคมสาร (มสส.)*. 20 (3) : 145-164.

อุทัย เลาหิเชียร. (2561). *การบริหารงานภาครัฐในมิติต่าง ๆ ของไทย*. กรุงเทพฯ : นราธิป พรินต์ติ้ง.

เอกรินทร์ ฝั่งประชา. (2560). *การสร้างศักยภาพของครัวเรือนเพื่อความมั่นคงทางอาหารของชุมชน กรณีศึกษา
บ้านก้างปลา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย*. รายงานการวิจัย. ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

Sririn, W., and Promgird, P. (2019). *Political Culture and Stabilized Democracy: A Political
Sociology Perspective*. Proceedings of 15th International Conference on Humanities
and Social Sciences 2019 (IC-HUSO 2019), Khon Kaen University.

William, J. Reddin. (1970). *Managerial Effectiveness*. New York : McGraw-Hill.

Yamane, T. (1960). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.